

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4085/2020
04.02.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у правној ствари тужилаца: АА из ... и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Милован Николић, адвокат из ..., против тужених: Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво РС, Одељење у Ужицу, Предузећа „ВВ“ д.о.о. ..., чији је пуномоћник Стојан Милојевић, адвокат из ..., и ЈП „Србија шуме“ Београд, ради утврђења права својине, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 912/20 од 12.05.2020. године, у седници одржаној 04.02.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 912/20 од 12.05.2020. године, тако што се одбијају жалбе тужених и потврђује пресуда Основног суда у Пожеги П 864/19 од 23.12.2019. године.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени Република Србија и ЈП „Србија шуме“ да тужиоцима АА из ... и ББ из ..., солидарно накнаде трошкове ревизијског поступка од 18.000,00 динара, у року од 15 дана од пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожеги П 864/19 од 23.12.2019. године, ставом првим изреке, утврђено је према туженима да тужиоци имају право својине по основу одржаја на кп.бр. ..., уписаној у ЛН ..., КО ... и кп.бр. ..., уписане у ЛН ... КО ..., што су тужени дужни признати и трпети да се тужиоци, на основу ове пресуде, укњиже као сувласници код надлежне Службе за катастар непокретности. Ставом другим изреке обавезани су тужени да тужиоцима солидарно накнаде трошкова парничног поступка од 91.550,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 3026/18 од 10.01.2019. године, преиначена је првостепена пресуда (у ставу првом и другом изреке) тако што је одбијен тужбени захтев којим су тужиоци тражили да се утврди да по основу одржаја имају право својине на кп.бр. ..., уписаној у ЛН ... КО ... и кп.бр. ..., уписане у ЛН ... КО ..., што су тужени дужни признати и трпети да се тужиоци, на основу ове пресуде, укњиже као сувласници код надлежне Службе за катастар непокретности, а тужиоци су

обавезани да туженој Републици Србији солидарно накнаде трошкове поступка од 30.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужиоци су изјавили ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку ("Сл. гласник РС" бр. 72/11 и 55/14), па је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању на ком је заснована побијана одлука, отац тужилаца, сада пок. ГГ, 20.06.1967. године закључио је, у својству купца, са Земљорадничком задругом „ДД“ у ..., као продавцем, уговор о купопродаји непокретности, којим је од продавца купио кп.бр. ..., воћњак четврте класе и кп.бр. ..., пашњак шесте класе, за купопродајну цену од тадашњих 2.032,50 динара. Купац је купопродајну цену платио у целости о чему је сачињена признаница. Уговор је сачињен у писаном облику, али није оверен пред судом. Отац тужилаца је наведене парцеле користио од момента куповине до своје смрти, 17.12.1992. године, а након његове смрти наставили су да их користе тужиоци. Пресудом Основног суда у Пожеги П 263/15 од 27.03.2015. године, одбијен је, као преурањен, тужбени захтев, којим су овде тужиоци против истих тужених тражили да се утврди да су по основу одржаја стекли право својине на наведеним парцелама бр. ... и ..., КО ..., уз закључак суда да од 1996. године, када су усвојене измене Закона о основама својинско-правних односа и брисана одредба члана 29. овог Закона, није протекао рок од 20 године за стицање права својине путем одржаја. У поступку је утврђено да су обе спорне парцеле уписане као државна својина Републике Србије, с тим што је парцела бр. ..., дата на коришћење туженом ЈП „Србија шуме“, а туженом Предузећу „ВВ“- правном следбенику ЗЗ „ДД“ ..., које је признало тужбени захтев тужиоцима, дата је на коришћење кп.бр. ...

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев, налазећи да отац тужилаца није био у законитој државини предметног земљишта, јер уговор о купопродаји није оверен пред судом, а Законом о промету земљишта и зграда није била предвиђена могућност конвалидације уговора, али да су и тужиоци и претходно њихов отац, били савесни држаоци ових парцела, па како је од 1996. године, односно од измена Закона о основама својинскоправних односа, до подношења тужбе, 18.09.2017. године, протекао рок од 20 године, то налази да су се стекли услови из члана 28. став 4. Закона о основама својинскоправних односа, те да су тужиоци по основу ванредног одржаја постали власници предметних парцела. Првостепени суд закључује да раније донета пресуда представља пресуђену ствар само у односу на постојање услова за ванредни одржај, док је у односу на редовни одржај тужба преурањена, па је услед нове чињенице – протека рока од 20 година, настала нова могућност за подношење тужбе.

Побијаном одлуком другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев. Другостепени суд налази да су тужиоци, доношењем правноснажне пресуде П 263/15 од 27.03.2015. године, престали да буду савесни држаоци предметних парцела, јер је престала заблуда, у смислу члана 72. став 2. истог

Закона, да су спорне парцеле у њиховом власништву, на основу чега закључује да нема основа за примену члана 28. став 4 Закона, што и њихов тужбени захтев чини неоснованим.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом тужилаца укзује да је побијана одлука донета уз погрешну примену материјалног права.

Стицање својине одржајем регулисано је одредбом члана 28. Закона о основама својинскопрвних односа („Сл. лист СФРЈ“ бр. 6/80 ... „Сл. лист СРЈ“ бр. 29/96 и „Сл. гласник РС“ бр. 115/05), тако што је одређено да савестан и законит држалац непокретне ствари, на којој други има право својине, стиче право својине на тој ствари одржајем протеклом десет година (став 2.), а протеклом 20 година право својине стиче савестан држалац непокретне ствари, на којој други има право својине (став 4. истог члана). Појам законите и савесне државине дефинисан је чланом 72. истог Закона, по коме је државина законита ако се заснива на пуноважном правном основу који је потребан за стицање права својине и ако није прибављена силом, преваром или злоупотребом поверења (став 1.), а савесна ако држалац не зна или не може знати да ствар коју држи није његова (став 2.). Закон о основним својинско правним односима („Сл. лист СФРЈ“ бр. 6/80) ступио је на снагу 01.09.1980. године, а измене овог Закона, на које се судови позивају, објављене су у “Сл. листу СРЈ” бр. 29/96 и ступиле су на снагу 04.07.1996. године, којима је између осталог, брисана одредба члана 29. Закона, којим је било прописано да се на стварима у друштвеној својини није могло стећи право својине одржајем.

Међутим, одредбом члана 18. Закона о промету земљишта и зграда (“СЛ. лист СФРЈ” бр. 15/65 – пречишћен текст) који је био на снази у време закључења уговора о купопродаји ових парцела, прописано је да радна организација може пољопривредно земљиште, или грађевинско земљиште ван ужег грађевинског рејона, на које има право коришћења, дати грађанину или грађанском правном лицу у замену за друго земљиште, као и продати му таква земљишта ради куповине другог земљишта од грађанина или грађанског правног лица. Одредбом члана 9. истог Закона прописано је да уговор на основу кога се преноси право коришћења или право својине на земљишту или згради мора бити у писаном облику (став 1. овог члана), а уговор који није закључен у писаном облику не производи никакво правно дејство (став 2. истог члана).

Уговор о купопродаји предметних парцела, отац тужилаца закључио је 20.06.1967. године, односно у време примене и важења Закона о промету земљишта и зграда (“Сл. лист СФРЈ” бр.15/65), који у члану 9, као услов за промет земљишта прописује само писану фирму уговора, али не и оверу потписа на уговору пред судом. Имајући ово у виду, као и да овај уговор о купопродаји јесте закључен у законом прописаној форми, да је купопродајна цена исплаћена у целости а оцу тужилаца, као купцу, купљене парцеле предате у државину, што значи да је уговор и извршен у целости, то Врховни касациони суд налази да је тиме, правни претходник тужилаца стекао законит основ за стицање права својине на непокретности, односно да је био у законитој и савесној државини купљених парцела, у складу са одредбом члана 72. Закона о основама својинско правних односа. Отац тужилаца је ступио у посед (државину) купљених парцела одмах након куповине, 1967. године, а након његове смрти, крајем 1992. године, тужиоци су наставили да је користе, такође као савесни и законити држаоци, јер ступају у квалитет државине какав је имао њихов правни претходник. Ово из разлога што правни посао на основу кога је извршен пренос права

власништва није могао изгубити карактер законитог правног посла, који је имао у време закључења, а њихова савесност се претпоставља, у складу са одредбом члана 72. став 3. Закона.

Правноснажном пресудом Основног суда у Пожеги П 263/15 од 27.03.2015. године, истоветан тужбени захтев (као у овој правној ствари) није одбијен, као неоснован, већ као преурањен, што значи да се не ради о правноснажно пресуђеној ствари. Наведеном пресудом утврђено је да основ постоји, али да није протекло време потребно за стицање права својине путем одржаја, па другостепени суд погрешно закључује да су, доношењем ове пресуде, тужиоци постали несавесни држаоци ових непокретности.

Имајући у виду изнето, односно да су тужиоци као савесни држаоци у поседу предметних парцела дуже од 20 година након 01.09.1996. године, односно након измена Закона о основама својинско правних односа, па до подношења тужбе у овој правној ствари – 18.09.2017. године, то су испуњени услови из члана 28. став 4. овог Закона (мада треба имати у виду да је испуњен и услов из став 2. истог члана, с обзиром да је њихова државина била и законита, у смислу члана 72. став 1. Закона, с обзиром да је заснована на пуноважном правном основу потребном за стицање права својине), на основу чега првостепени суд правилно закључује да је тужбени захтев основан.

Како је побијана одлука, којом је одбијен тужбени захтев заснована на погрешној примени материјалног права, Врховни касациони суд је, на основу члана 416. став 1. ЗПП, преиначио другостепену и потврдио првостепену пресуду, односно одлучио као у ставу првом изреке.

Тужиоци су успели у поступку по ревизији, па им, применом члана 154. ЗПП, припадају и трошкови овог поступка, који су им досуђени у висини од 18.000,00 динара, и то на име опредељених трошкова за састав ревизије сачињене од стране адвоката.

На овај начин, на основу члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић